

מסורת הש"ס

(א) לקמן סו. (ב) גיטין פמ. סג: וס"ג, (ג) גיטין פמ. (ד) נשם: (ה) כמות כ. (ו) נעיל ב: (ז) דף פמ. (ח) גיטין גג. (ט) גי' תוס' ב"ב קטז: ד"ה בחוקה.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מדע וכו' דקמיתא קידושין דבמרייתא: (ב) תוס' ד"ה ראמרי' למאי הלכתא: (ג) ד"ה אי בשמי וכו' ואין צד כלום והא קיימי עדים: (ד) בא"ד אכל אי בקידושין הרה מיירי וכו' דקידושין מיירי נמי בכת אחת:

מוסף רש"י

נפל הבית עליו ועל בת אחיו. שהיא אשתו. ספק הוא מה מחלה ונפלו שניהן לפני אחיו ופוטרת זרמה משום זרת הבת. ספק בת אחיו מתה ראשונה ובשעת נפילה ליבס לא הוי זרמה זרת ערוה. דמנן (נעיל ב:) וכולן אם מתו זה מיאט זרמיהן מותרות (לקמן פס.). דבר שטיא זבין נכסי. מכר קרקעותיו (כתובות ב.) וזלים. בריה (שם).

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

למאן דחייס לספק דרוסה כדאמר בריש אלו טרפות (חולין דף מג.

ושם) וארי שנכנס לבין השוורים ופסק התם אמימריה) הלכתא דחוששין לספק דרוסה אע"ג דאמרינן התם איכא למימר הכי ואיכא למימר הכי מ"מ מסתברא טעמא לאיסורא טפי מלהתירא מדע דהא בספק כלבא ספק שוגרא אמרינן התם (דף

גג:) אימור כלבא אפי' לשמואל דחייס לספק דרוסה: **הבא נמי אם אתה** אומר חולצת מתייבמת. תימה דמשיקלא פריך ואל תאסרנה מספק ורולה להמירה ליבס לכתחילה והשתא פריך דאפילו חליצה לא תיבעי גזרה שמה תמייבס ויש לומר דהכא הכי קאמר מה מועיל שמה אסרה לייבס וכיון דחולצת יצוא מתוך כך לייבס ומשני דחולצת ממנה נפשוך ואם יצא בפקדארי צעלמא לייבס אין צדך כלום: **נפל הבית וכו'.** כאן יש תימה אמאי חשיב לה טפי בחוקת היתר לשוק מלויבס דהא קמן ששניהם ממו וכן יכול להיות שהיא מתה תחלה כמו הצעל וי"ל דמשום הכי חשיב לה טפי בחזקת היתר לשוק מלייבס משום דבמימת הצעל משתירא לשוק אבל בזימת הערוה אינה ניתרת לייבס עד שימות הצעל עמה: **ואין ידוע** איזה מהם מת ראשונה. קסבר האלי תנא דמימה מפלת:

(ט) **למאי הלבתא.** תימא דמשנה זו בגיטין דזהורק (דף עה.) ולא מסיק התם בגמרא למאי הלכתא: **אי בשתי ביתי עדים תתייבם ואין בכך כלום.** פ"ה דחוק הוא לאיך עלה על דעת המתירן לומר כן ועוד דבספדים ישנים גרס ודלמא והוא מוחק וגרס וסו וגראה לרי"י דה"פ דומיא דקידושין וקידושין משמע ליה דמיירי אף בכת אחת ואע"ג דבכת אחת דאורייתא ממייבמת כיון דצב' כימי עדים הוא ספיקא דלאורייתא גזרו רבנן שאל תמייבס בכת אחת אטו צ' כימי עדים ופריך וקידושין גופייהו ממאי דמיירי בכת אחת דלמא דוקא צב' כימי עדים אכל בכת אחת מותרת להמייבס ולא גזרינן אטו צ' כימי עדים משום דצ' כימי עדים גופייהו הויא ספיקא דרבנן ומדלאוריית' ממייבמת דמוקים לה אחזקה אלא מדרבנן חולצת ולא ממייבמת לחומרא דווקא בשמי כימי עדים אכל בכת אחת לא החמירו ומוכיח דשמי כימי עדים ספיקא דרבנן כמו שמפורש לבסוף והשתא קאמר אי צב' כימי עדים דוקא אחת רואה להעמידו אכל בכת אחת ממייבמת ולא גזרינן אטו שמי כימי עדים אלא לחומרא ואם תמייבס ואלו גרסינן וקידושין גופייהו ממאי דאם דלמא בשמי כימי עדים אי בשמי כימי עדים ספיקא דרבנן ואלו גרסינן וקידושין גופייהו ממאי דאם דלמא בב' ביתי עדים אי בב' ביתי עדים תתייבם ואין בכך כלום קיימי עדים וקאמרי קרוב לה ואת אמרת תתייבם ואין בכך כלום ותו בשתי ביתי עדים נמי ספיקא דרבנן היא דאמרי' אוקי תרי לבהדי תרי ואשה אוקמה אחזקה מידי דהוה אנכסי דבר שטיא ^(א)דבר שטיא זבין נכסי אותו בי תרי ואמרי כשהוא חלים זבין ואתו בי תרי ואמרו כשהוא שוטח זבין ואמור רב אשי יאוקי תרי להדי תרי וארעא

כיון דקא מצרכת חליצה מידע ידעי דחומרא בעלמא הוא א"ה גירושין נמי ליתני וליצרכה חליצה ומידע ידעי דחומרא בעלמא הוא אם אתה אומר חולצת מתייבמת ותתייבם ואין בכך כלום אחזקה קא קיימא איתיביה אביי ^(ב)נפל הבית עליו ועל בת אחיו ואין ידוע איזה מהם מת ראשון צרתה חולצת ולא מתייבמת אמאי הכא נמי נימא אשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת ומספק אתה בא לאוסרה אל תאסרנה מספק וכי תימא ה"ג לחומרא חומרא דאתי לירי קולא הוא שאם אתה אומר חולצת מתייבמת גירושין דשכיחי גזרו בהו רבנן ^(ג)מפולת דלא שכיחי לא גזרו בהו רבנן אי נמי גירושין דקיימא ערוה דקא מוכח וצרתה קמצרכת לה חליצה אמרי קמו ביה רבנן בגיטא דגיטא מעליא הוא ואתו לייבומי לצרה מפולת מי קמו בהו רבנן במפולת וגבי גירושין מי לא תנן והתנן ^(ד)היתה עומדת ברה"ר וזרקו לה קרוב לה מגורשת קרוב לו אינה מגורשת מחצה על מחצה מגורשת ואינה מגורשת ואמרינן למאי הלכתא דאי כהן הוא אסורה ליה ואי ערוה היא צרתה בעיא חליצה ולא אמרינן שאם אתה אומר חולצת מתייבמת הא איתמר עלה ^(ה)רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו הכא בשתי ביתי עדים עסקינן אחת אומרת קרוב לה ואחת אומרת קרוב לו דהוה ליה ספיקא דאורייתא ומתניתין דהכא בכת אחת דה"ל ספיקא דרבנן וממאי דמתניתין דהכא בכת אחת דומיא דקדושין מוה קדושין בכת אחת אף גרושין בכת אחת וקדושין גופייהו כמאי דבכת אחת דלמא בב' ביתי עדים אי בב' ביתי עדים תתייבם ואין בכך כלום קיימי עדים וקאמרי קרוב לה ואת אמרת תתייבם ואין בכך כלום ותו בשתי ביתי עדים נמי ספיקא דרבנן היא דאמרי' אוקי תרי לבהדי תרי ואשה אוקמה אחזקה מידי דהוה אנכסי דבר שטיא ^(ו)דבר שטיא זבין נכסי אותו בי תרי ואמרי כשהוא חלים זבין ואתו בי תרי ואמרו כשהוא שוטח זבין ואמור רב אשי יאוקי תרי להדי תרי וארעא

לא.

למאן דחייס לספק דרוסה כדאמר בריש אלו טרפות (חולין דף מג. ושם) וארי שנכנס לבין השוורים ופסק התם אמימריה) הלכתא דחוששין לספק דרוסה אע"ג דאמרינן התם איכא למימר הכי ואיכא למימר הכי מ"מ מסתברא טעמא לאיסורא טפי מלהתירא מדע דהא בספק כלבא ספק שוגרא אמרינן התם (דף גג:) אימור כלבא אפי' לשמואל דחייס לספק דרוסה: **הבא נמי אם אתה** אומר חולצת מתייבמת. תימה דמשיקלא פריך ואל תאסרנה מספק ורולה להמירה ליבס לכתחילה והשתא פריך דאפילו חליצה לא תיבעי גזרה שמה תמייבס ויש לומר דהכא הכי קאמר מה מועיל שמה אסרה לייבס וכיון דחולצת יצוא מתוך כך לייבס ומשני דחולצת ממנה נפשוך ואם יצא בפקדארי צעלמא לייבס אין צדך כלום:

נפל הבית וכו'. כאן יש תימה אמאי חשיב לה טפי בחזקת היתר לשוק מלויבס דהא קמן ששניהם ממו וכן יכול להיות שהיא מתה תחלה כמו הצעל וי"ל דמשום הכי חשיב לה טפי בחזקת היתר לשוק מלייבס משום דבמימת הצעל משתירא לשוק אבל בזימת הערוה אינה ניתרת לייבס עד שימות הצעל עמה: **ואין ידוע** איזה מהם מת ראשונה. קסבר האלי תנא דמימה מפלת:

(ט) **למאי הלבתא.** תימא דמשנה זו בגיטין דזהורק (דף עה.) ולא מסיק התם בגמרא למאי הלכתא: **אי בשתי ביתי עדים תתייבם ואין בכך כלום.** פ"ה דחוק הוא לאיך עלה על דעת המתירן לומר כן ועוד דבספדים ישנים גרס ודלמא והוא מוחק וגרס וסו וגראה לרי"י דה"פ דומיא דקידושין וקידושין משמע ליה דמיירי אף בכת אחת ואע"ג דבכת אחת דאורייתא ממייבמת כיון דצב' כימי עדים הוא ספיקא דלאורייתא גזרו רבנן שאל תמייבס בכת אחת אטו צ' כימי עדים ופריך וקידושין גופייהו ממאי דמיירי בכת אחת דלמא דוקא צב' כימי עדים אכל בכת אחת מותרת להמייבס ולא גזרינן אטו צ' כימי עדים משום דצ' כימי עדים גופייהו הויא ספיקא דרבנן ומדלאוריית' ממייבמת דמוקים לה אחזקה אלא מדרבנן חולצת ולא ממייבמת לחומרא דווקא בשמי כימי עדים אכל בכת אחת לא החמירו ומוכיח דשמי כימי עדים ספיקא דרבנן כמו שמפורש לבסוף והשתא קאמר אי צב' כימי עדים דוקא אחת רואה להעמידו אכל בכת אחת ממייבמת ולא גזרינן אטו שמי כימי עדים אלא לחומרא ואם תמייבס ואלו גרסינן וקידושין גופייהו ממאי דאם דלמא בשמי כימי עדים אי בשמי כימי עדים תתייבם ואין בכך כלום קיימי עדים וקאמרי קרוב לה ואת אמרת תתייבם ואין בכך כלום ותו בשתי ביתי עדים נמי ספיקא דרבנן היא דאמרי' אוקי תרי לבהדי תרי ואשה אוקמה אחזקה מידי דהוה אנכסי דבר שטיא ^(א)דבר שטיא זבין נכסי אותו בי תרי ואמרי כשהוא חלים זבין ואתו בי תרי ואמרו כשהוא שוטח זבין ואמור רב אשי יאוקי תרי להדי תרי וארעא

בכת אחת ממייבמת ולא גזרינן אטו שמי כימי עדים אלא לחומרא ואם תמייבס ואלו גרסינן וקידושין גופייהו ממאי דאם דלמא בשמי כימי עדים אי בשמי כימי עדים תתייבם ואין בכך כלום קיימי עדים וקאמרי קרוב לה ואת אמרת תתייבם ואין בכך כלום ותו בשתי ביתי עדים נמי ספיקא דרבנן היא דאמרי' אוקי תרי לבהדי תרי ואשה אוקמה אחזקה מידי דהוה אנכסי דבר שטיא ^(א)דבר שטיא זבין נכסי אותו בי תרי ואמרי כשהוא חלים זבין ואתו בי תרי ואמרו כשהוא שוטח זבין ואמור רב אשי יאוקי תרי להדי תרי וארעא

למאן דחייס לספק דרוסה כדאמר בריש אלו טרפות (חולין דף מג. ושם) וארי שנכנס לבין השוורים ופסק התם אמימריה) הלכתא דחוששין לספק דרוסה אע"ג דאמרינן התם איכא למימר הכי ואיכא למימר הכי מ"מ מסתברא טעמא לאיסורא טפי מלהתירא מדע דהא בספק כלבא ספק שוגרא אמרינן התם (דף

גג:) אימור כלבא אפי' לשמואל דחייס לספק דרוסה: **הבא נמי אם אתה** אומר חולצת מתייבמת. תימה דמשיקלא פריך ואל תאסרנה מספק ורולה להמירה ליבס לכתחילה והשתא פריך דאפילו חליצה לא תיבעי גזרה שמה תמייבס ויש לומר דהכא הכי קאמר מה מועיל שמה אסרה לייבס וכיון דחולצת יצוא מתוך כך לייבס ומשני דחולצת ממנה נפשוך ואם יצא בפקדארי צעלמא לייבס אין צדך כלום:

נפל הבית וכו'. כאן יש תימה אמאי חשיב לה טפי בחזקת היתר לשוק מלויבס דהא קמן ששניהם ממו וכן יכול להיות שהיא מתה תחלה כמו הצעל וי"ל דמשום הכי חשיב לה טפי בחזקת היתר לשוק מלייבס משום דבמימת הצעל משתירא לשוק אבל בזימת הערוה אינה ניתרת לייבס עד שימות הצעל עמה: **ואין ידוע** איזה מהם מת ראשונה. קסבר האלי תנא דמימה מפלת:

(ט) **למאי הלבתא.** תימא דמשנה זו בגיטין דזהורק (דף עה.) ולא מסיק התם בגמרא למאי הלכתא: **אי בשתי ביתי עדים תתייבם ואין בכך כלום.** פ"ה דחוק הוא לאיך עלה על דעת המתירן לומר כן ועוד דבספדים ישנים גרס ודלמא והוא מוחק וגרס וסו וגראה לרי"י דה"פ דומיא דקידושין וקידושין משמע ליה דמיירי אף בכת אחת ואע"ג דבכת אחת דאורייתא ממייבמת כיון דצב' כימי עדים הוא ספיקא דלאורייתא גזרו רבנן שאל תמייבס בכת אחת אטו צ' כימי עדים ופריך וקידושין גופייהו ממאי דמיירי בכת אחת דלמא דוקא צב' כימי עדים אכל בכת אחת מותרת להמייבס ולא גזרינן אטו צ' כימי עדים משום דצ' כימי עדים גופייהו הויא ספיקא דרבנן ומדלאוריית' ממייבמת דמוקים לה אחזקה אלא מדרבנן חולצת ולא ממייבמת לחומרא דווקא בשמי כימי עדים אכל בכת אחת לא החמירו ומוכיח דשמי כימי עדים ספיקא דרבנן כמו שמפורש לבסוף והשתא קאמר אי צב' כימי עדים דוקא אחת רואה להעמידו אכל בכת אחת ממייבמת ולא גזרינן אטו שמי כימי עדים אלא לחומרא ואם תמייבס ואלו גרסינן וקידושין גופייהו ממאי דאם דלמא בשמי כימי עדים אי בשמי כימי עדים תתייבם ואין בכך כלום קיימי עדים וקאמרי קרוב לה ואת אמרת תתייבם ואין בכך כלום ותו בשתי ביתי עדים נמי ספיקא דרבנן היא דאמרי' אוקי תרי לבהדי תרי ואשה אוקמה אחזקה מידי דהוה אנכסי דבר שטיא ^(א)דבר שטיא זבין נכסי אותו בי תרי ואמרי כשהוא חלים זבין ואתו בי תרי ואמרו כשהוא שוטח זבין ואמור רב אשי יאוקי תרי להדי תרי וארעא

עין משפט ונר מצוה

בז א מיי פ"ה מהל' גירושין הלכה יג סמג עשין כ טו"ש"ע אה"ע סימן קלט סעיף יג:

בב ב מיי פכ"ט מהל' מכירה הלכה א סמג עשין פכ טו"ש"ע ח"מ סימן רלה סעיף כה בהג"ה:

תוספות ישנים

שאם אחת אומר חולצת מתייבמת. ואי"ת לעיל שאמרינו צ"י כילד חולצת (יז) ולא ממייבמת אמאי לא אמרינן שאם אחת אומר חולצת ממייבמת. וי"ל דהתם נמי אינה אסורה לייבס אלא מדרבנן ואי"כ תמייבס ואין צדך כלום דלאמרינן הכא. ואי"ת ולר' שמעון דאמר שמי אחיות צדקה מדאורייתא (לעיל כח:) ובשהלכת אסור מזהו אמרינן להל' (שם) חולצת ולא ממייבמת ואמאי לא גזרינן שאם אחת אומר חולצת ממייבמת דהא מדאורייתא היא ואי"ל לומר תמייבס ואין צדך כלום. וי"ל דאחיות צדקה והאחת אסור אמרינן מלמא דלא שכיחא היא ולא גזר על זה רבנן: נפל הבית עליו ועל בת אחיו וכו' ואמאי נמשא אשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת. ואי"ת אדרבה נמשא בחזקת היתר לייבס (ב)ושמה הערוה מתחלה מספק אחת נא לאסרה לומר שמה האיש קודם ואל תאסרנה מספק וי"ל דסברא הוא להחזיקה בחזקת היתר לשוק ויתר מלייבס משום דלשוק משתרייא בזימת הצעל לבד אכל להמירה לייבס צריך מימת הצעל והערוה: ובהגיריין דהכא ממאי דבכת אחת. נראה דלמית' קפריך אמאי נקט מלמיה בכת אחת ומשום הכי גזרינן חליצה אטו ימים והחליצה הוא חומרא צעלמא לימני בשמי ואלו עדים והוי החליצה כדין ואלו גזרינן חליצה אטו ימים משום דבעי למתני קדושין דמשום גירושין לא תייהי דהא כבר תנינן לה בגיטין (עה.) אלא משום קדושין תנינן לה ואי"כ צריך למתני דומיא דקדושין דמיירי בכת אחת: